

Številka: 034-40/2026

Datum: 14. 9. 2026

Ministrstvo za demografijo, družino in socialne zadeve

Direktorat za demografijo

Štukljeva cesta 44

1000 Ljubljana

gp.mddsz@gov.si

jasmina.opec-voros@gov.si

ZADEVA: PREDLOGI ZOS ZA REŠEVANJE DEMOGRAFSKIH IZZIVOV

Spoštovani,

na podlagi skupnega sestanka predsedstva Združenja občin Slovenije (v nadaljevanju: ZOS) in predstavnikov Direktorata za demografijo, ki je potekal v četrtek, 10. 9. 2026, vam v nadaljevanju posredujemo predloge ZOS s področja demografske politike.

ZOS pozdravlja pristop Direktorata za demografijo, ki pri obravnavi demografskih izzivov izhaja iz razmer na terenu in posebnosti posameznih območij. Demografski izzivi v Sloveniji so povezani predvsem s staranjem prebivalstva, zmanjševanjem števila mladih ter vse manjšim številom mladih, ki se odločajo za ustvarjanje družin. Zato je treba oblikovati celovite in dolgoročne ukrepe, ki bodo ustvarjali prijaznejše okolje za življenje mladih, njihovo odločitev za ustvarjanje družin ter njihovo dolgoročno ostajanje v lokalnem okolju.

Pri tem je treba posebno pozornost nameniti tudi obmejnim in drugim demografsko ogroženim območjem ter ohranjanju njihove poseljenosti. ZOS meni, da priseljevanje lahko predstavlja enega od elementov demografske politike, vendar samo po sebi ne more predstavljati dolgoročne rešitve demografskih izzivov. Ključnega pomena je ustvarjanje pogojev, ki bodo spodbujali naravni prirast, ostajanje mladih v Sloveniji in njihovo odločanje za družino.

ZOS izpostavlja tri ključne sklope pri oblikovanju rešitev za soočanje z demografskimi izzivi:

1. Stanovanjska politika

Stanovanjska politika je neposredno povezana z občinami, saj se velik del ukrepov na področju stanovanjskega urejanja in zagotavljanja pogojev za bivanje izvaja na lokalni ravni. Za izboljšanje dostopnosti stanovanj, zlasti za mlade in mlade družine, je potrebno:

- vzpostaviti sistem, v katerem financiranje subvencij najemnin, tako tržnih kot neprofitnih, v celoti prevzame država;
- vzpostaviti sistemske mehanizme za aktiviranje obstoječega stanovanjskega fonda, saj je v Sloveniji veliko stanovanj v zasebni in javni lasti, ki trenutno niso v uporabi. Vključitev obstoječih stanovanj v uporabo bi bila praviloma hitrejša in finančno učinkovitejša od zagotavljanja stanovanj izključno z novogradnjami;
- zagotoviti ustrezna sredstva za obnovo občinskega stanovanjskega fonda ter urediti, da se del sredstev državnega proračuna, namenjenih stanovanjski gradnji, nameni tudi za sofinanciranje občinskih projektov izgradnje in obnove javnega stanovanjskega fonda;

- vzpostaviti sistemske mehanizme za izboljšanje dostopnosti stanovanj za mlade, pri katerih občina zagotavlja komunalno opremljena zemljišča pod ugodnimi pogoji, država pa ustrezne garancijske sheme za stanovanjske kredite;
- preučiti možnosti skupnega investiranja v stanovanjske projekte po modelu stanovanjskih zadrug oziroma drugih oblik skupnostne gradnje ob aktivni vlogi občin, kjer bi projekte skupne izgradnje neprofitno in transparentno vodila občina skupaj z mladimi investitorji;
- pri postopkih umeščanja in gradnje stanovanjskih objektov zagotoviti prednostno oziroma hitrejšo obravnavo stanovanjskih projektov, tako pri gradnji večstanovanjskih kot enostanovanjskih objektov;
- proučiti možnosti za večjo dostopnost in sprostitev enostanovanjske gradnje, zlasti na podežlju, ter pri tem upoštevati problem pomanjkanja ustreznih stavbnih zemljišč in razpršenega lastništva zemljišč;
- proučiti veljavno ureditev glede nadaljnje uporabe občinskih stanovanj po smrti upravičenca ter poiskati rešitve, ki bi omogočile njihovo čimprejšnjo ponovno vključitev v javni stanovanjski fond.

2. Dolgotrajna oskrba

Dolgotrajna oskrba in socialnovarstvene storitve predstavljajo pomemben del sistema socialne varnosti prebivalcev in so pomemben sklop tudi za občine. Čeprav gre za sistem, ki je v pristojnosti države, njegovo izvajanje pomembno vpliva na občine, uporabnike in izvajalce storitev. Glede na dosedanje izkušnje bo treba sistem še dodelati in zagotoviti njegovo učinkovitejše delovanje.

Za učinkovito izvajanje pravic in storitev je potrebno zagotoviti ustrezno financiranje sistema, zadostne kadrovske kapacitete ter jasno razmejitev pristojnosti in finančnih obveznosti med državo, izvajalci in občinami.

Na področju dolgotrajne oskrbe je potrebno:

- pripraviti nacionalni kadrovski načrt za izvajanje dolgotrajne oskrbe ter uvesti sistemske spodbude za zaposlovanje in usposabljanje izvajalcev dolgotrajne oskrbe;
- zagotoviti ustrezno državno financiranje stroškov institucionalnega varstva, ki so nastali kot posledica sistemskih sprememb na ravni države, z namenom preprečevanja nesorazmernega povečanja finančnih obremenitev uporabnikov storitev in občin;
- zagotoviti jasno razmejitev med storitvami dolgotrajne oskrbe, institucionalnega varstva, nastanitve ter storitvami, ki jih financirajo občine, skupaj s preglednim sistemom obračunavanja stroškov, ki bo preprečeval dvojno financiranje ter občinam omogočal učinkovito načrtovanje in preverjanje njihovih finančnih obveznosti.

3. Ukrepi za mlade in družine

Pri reševanju demografskih izzivov je treba oblikovati širši nabor ukrepov, ki bodo mladim zagotavljali bolj prijazno, stabilno in predvidljivo okolje za življenje, delo in ustvarjanje družin. Pri tem je pomembno zmanjšati ovire, s katerimi se mladi srečujejo, ter ustvariti pogoje, ki bodo spodbujali njihovo odločitev za družino in dolgoročno bivanje v lokalnem okolju.

Poseben pomen ima tudi ohranjanje poseljenosti obmejnih in drugih demografsko ogroženih območij. V manjših občinah se demografski izzivi še poglobljajo, saj se mladi odseljujejo, hkrati pa se vse manj odločajo za ustvarjanje družin. K temu prispeva tudi slabša dostopnost osnovnih storitev, saj se zapirajo pošte, banke, lekarne in druge pomembne storitve.

Za ohranjanje prebivalstva je zato treba mladim zagotoviti ustrezne pogoje za življenje, predvsem dostop do stanovanj, zazidljivih zemljišč, vrtcev, osnovnih storitev, javnega prevoza ter drugih javnih storitev, ki so pomembne za kakovostno življenje v lokalnem okolju.

Pri oblikovanju demografskih ukrepov je zato potrebno upoštevati različne razmere v posameznih delih države. Ukrepi morajo biti prilagojeni potrebam podeželskih, obmejnih in drugih demografsko ogroženih območij, pri njihovem oblikovanju in izvajanju pa je treba aktivno vključevati občine.

ZOS meni, da mora biti demografska politika usmerjena v ustvarjanje okolja, v katerem bodo mladi imeli več možnosti za samostojno življenje, stanovanjsko osamosvojitve, zaposlitev in ustvarjanje družine. Le s celovitim pristopom na področju stanovanj, dostopnosti javnih storitev, dolgotrajne oskrbe ter drugih pogojev za kakovostno življenje bo mogoče dolgoročno prispevati k izboljšanju demografskih trendov in ohranjanju poseljenosti slovenskega prostora.

S spoštovanjem,

Robert Smrdelj
predsednik Združenja občin Slovenije